

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การติดตามผลบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการสำรวจผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ซึ่งนับได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นอย่างมาก สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยนั้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบัณฑิตรุ่นแรกสำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2523 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2525 ตามรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บัณฑิตรุ่นแรก สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จำนวน 8,205 คน ประกอบด้วย แขนงวิชาประถมศึกษา จำนวน 3,024 คน แยกเป็นวิชาเอกปฐมวัยศึกษา จำนวน 102 คน วิชาเอกประถมศึกษา จำนวน 2,922 คน แขนงวิชามัธยมศึกษา จำนวน 2,636 คน แยกเป็นวิชาเอกสังคมศึกษา จำนวน 1,218 คน วิชาเอกภาษาไทย จำนวน 788 คน วิชาเอกวิทยาศาสตร์ จำนวน 336 คน วิชาเอกคณิตศาสตร์ จำนวน 294 คน และ แขนงวิชาบริหารการศึกษา วิชาเอกบริหารการศึกษา จำนวน 2,545 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากรที่เป็นบัณฑิตข้างต้น แบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยตารางสุ่มตัวอย่างของ เครชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างที่

เป็นบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทั้งหมด จำนวน 1,015 คน โดยแยกเป็นวิชาเอกต่าง ๆ ได้ ดังนี้ วิชาเอกปฐมวัยศึกษา จำนวน 50 คน วิชาเอกประถมศึกษา จำนวน 300 คน วิชาเอกสังคมศึกษา จำนวน 155 คน วิชาเอกภาษาไทย จำนวน 100 คน วิชาเอกวิทยาศาสตร์ จำนวน 43 คน วิชาเอกคณิตศาสตร์ จำนวน 40 คน วิชาเอกบริหารการศึกษา จำนวน 327 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างขึ้นเอง โดยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ค้นคว้า ทฤษฎี ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามผลรวมทั้งสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เขียนชุดวิชา ผู้ร่วมผลิตชุดวิชา และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษารุ่นแรก ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แล้วจึงสร้างแบบสอบถามซึ่งครอบคลุมสถานภาพด้านการปฏิบัติงานและการนำความรู้ไปใช้ของบัณฑิต ตลอดจนคุณลักษณะ 4 ด้าน ที่บัณฑิตพึงประเมินตนเอง ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ และด้านมนุษยสัมพันธ์

2. สร้างข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการทราบ

3. จัดทำแบบสอบถามสำหรับบัณฑิตที่ถูกกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถาม มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับก่อน เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีทั้งหมด 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สถานภาพด้านการปฏิบัติงานและการนำความรู้ไปใช้ มีทั้งหมด 14 ข้อ เกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ทั้งงานสอนและงานที่นอกเหนือจากงานสอน ระยะเวลาที่ทำงาน รายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ความพอใจในงานประจำ ตลอดจนการนำความรู้ที่ศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน และกลุ่มวิชาต่าง ๆ ที่บัณฑิตเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต รวมทั้งปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 การประเมินตนเองของบัณฑิต เกี่ยวกับคุณลักษณะ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งมีทั้งหมด 28 ข้อ

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาตรวจแก้ไข เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาในแต่ละข้อคำถาม เพื่อให้มีความชัดเจน เป็นที่เข้าใจตรงกัน จำนวน 5 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก ก) และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2525

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,015 คน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ บัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในแต่ละวิชาเอก ในวันที่ บัณฑิตมาลงทะเบียนรับปริญญา เมื่อวันที่ 20-27 มีนาคม 2527 พร้อมทั้งขอรับกลับคืน ผลจากการเก็บข้อมูล ปรากฏว่า จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา เป็นจำนวนทั้งสิ้น 796 คน คิดเป็นร้อยละ 78.42% ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน		ร้อยละ
	แบบสอบถาม ที่ส่งไป	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	
วิชา เอกปฐมวัยศึกษา	50	40	80.00
วิชา เอกประถมศึกษา	300	233	77.67
วิชา เอกสังคมศึกษา	155	123	79.35
วิชา เอกภาษาไทย	100	73	73.00
วิชา เอกวิทยาศาสตร์	43	39	90.70
วิชา เอกคณิตศาสตร์	40	40	100.00
วิชา เอกบริหารการศึกษา	327	248	75.84
รวม	1,015	796	78.42

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ คำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งออกเป็น 4 ภาค ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ และสถานภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นคำถามชนิดเติมคำและเลือกตอบ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ ความพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ได้นำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถาม โดยนำมาให้คะแนนด้วยการกำหนดน้ำหนักของคะแนน เป็น 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคอร์ต (Likert 1970 : 175) คือ

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินตนเอง ซึ่งประเมินโดยบัณฑิต เป็นมาตราส่วนประเมินค่า ได้นำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถาม โดยนำมาให้คะแนนด้วยการกำหนดน้ำหนักของคะแนน เป็น 5 ระดับ คือ

ดีมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ดี	มีค่าเท่ากับ	3
ไม่ค่อยดี	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดีเลย	มีค่าเท่ากับ	1

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ทั้งข้อ 2 และข้อ 3 ถือตามหลักเกณฑ์ดังนี้

1.00 - 1.55	หมายความว่า	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
1.56 - 2.55	หมายความว่า	ควรปรับปรุง
2.56 - 3.55	หมายความว่า	ปานกลาง
3.56 - 4.55	หมายความว่า	ดี หรือ มาก
4.56 - 5.00	หมายความว่า	ดีมาก หรือ มากที่สุด

และนำมาเปรียบเทียบคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ด้านบุคลิกภาพ ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ที่มีบัณฑิตประเมินตนเอง จำแนกตามกลุ่มวิชาเอก โดยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis) และเมื่อพบว่ากลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันก็จะทำการทดสอบทีละคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Multiple Comparison on Treatment Means)

การเสนอผลแต่ละตอน จะ เสนอผลการวิเคราะห์ เป็นตารางและความเรียง